

ПОЧЕТНО ОТЛИЧИЕ

МИЛЕН НАНКОВ – „ТОК ЗА ЕДНА НОЩ“

МРЪКВАШЕ. ПРЕХВЪРЧАШЕ СЪЯГ. ВАНГО ВАКСАТА СЕДЕШЕ НА ПЕЙКАТА В ДВОРА И ПУШЕШЕ. ЧАКАШЕ ДА ДОКАРАТ ТРУПА НА СИНА МУ АЛЕКСИ ОТ ГРАДА.

АЛЕКСИ СЕ УДАВИ В РЕКАТА ТАЗИ СУТРИН. ОПИТА ДА ЗАКАЧИ С КРАК ЕДНА ПРАЗНА КОНСЕРВЕНА КУТИЯ И ДА Я ИЗТЕГЛИ НА БРЕГА. АМА СЕ ХЛЪЗНА, ПАДНА ВЪВ ВОДАТА, БЪРЗЕЯТ ГО ПОВЛЕЧЕ КЪМ ВЪРТОПА И ТАМ ГО СКРИ. НАМЕРИХА ГО КОЗАРИ СИН-ПОСИЦЯЛ И С ОБЛЕЩЕНИ, МЪРТВИ ОЧИ НАД БЕНТА ПОД СЕЛОТО КЪДЕ ОБЯД. ПОЛИЦИЯТА ГО ПРИБРА И ГО ОТКАРА ЗА АУТОПСИЯ В ГРАДА. И СЕГА ВАНГО ЧАКАШЕ ДА ВЪРНАТ ТЯЛОТО МУ, ТА ДА ГО ОКЪПЯТ И НАГЛАСЯТ ЗА ПОГРЕБЕНИЕТО УТРЕ. "ГЛАДЕН Е БИЛ АЛЕКСИ, ЗАТУЙ Е ПОСЕГНАЛ ДА ВАДИ КОНСЕРВАТА. НАДЕЕЛ СЕ Е НЕЩО ДА Е ХАРТИСАЛО В НЕЯ, БЕЛКИМ ЗАЛЪЖЕ С НЕГО КОРЕМА, АМА СЕ Е ОТПЛЕСНАЛ НЕЙДЕ СИ И ЕЙ ГО, ЗАМИНА СИ" - МИСЛЕШЕ СИ ВАНГО.

ТОЙ И ЖЕНА МУ АНЕТКА ИМАХА ЦЕЛИ ОСЕМ ДЕЦА - ШЕСТ МЪЖКИ И ДВЕ ЖЕНСКИ. ОТ ТЯХ АЛЕКСИ БЕ НАЙ-ГОЛЕМИЯТ, АМА ПО-МАЛКИТЕ ГО СВИВАХА НА КРАВАЙ КОЙ, КЪДЕ И КОГА ГО ХВАНЕ. ЩОТО УЛАВО МАЛКО СИ БЕ МОМЧЕТО, ТОЛКОВА, ЧЕ ДАЖЕ НА СЕБЕ СИ НЕ МОЖЕШЕ ДА Е ПОЛЕЗНО. ДВЕ ПРИКАЗКИ ЕДВА ВРЪЗВАШЕ НА КРЪСТ, ТА И ДАСКАЛИТЕ, И ВОЕЦИТЕ ОТКАЗАХА ДА СИ БИЯТ ГЛАВИТЕ С НЕГО. ПО ТАЗИ ПРИЧИНА И ОТ УЧИЛИЩЕТО ГО ВЪРНАХА, И ОТ КАЗАРМАТА.

МЕКУШАВ И МИЛОЗЛИВ БЕ ОЩЕ АЛЕКСИ. ЗИМЕ-ЛЕТЕ ВСЕ НА ЗЕМЯТА СПЕШЕ. ДРУГИТЕ МУ БРАТЯ И СЕСТРИ ГО ИЗРИТВАХА ОТ КУШЕТКАТА ВЕЧЕР, И ТОЙ, ПОМАЕШЕ СЕ, ПОМАЕШЕ, ПА ЛЕГНЕШЕ ДО КУЧЕТО КРАЙ ПЕЧКАТА.

ОСВЕЦ ДЕЧУРЛИГАТА, АНЕТКА И ВАНГО ИМАХА ОТ ВСЯКО НЕЩО ВСЕ ПО ЕДНО - ЕДНА КЪЩА, ЕДНА СТАЯ И ЕДИН КРЕВАТ. А! И ПО ЕДИН КАТ ДРЕХИ. НИЩО ДРУГО. ДОРИ ТОК И ВОДА НЯМАХА. ЕЛЕКТРИЧЕСТВОТО И ВОДОСНАБДЯВАНЕТО ИМ ГИ ОТРЯЗАХА ПРЕДИ МЕСЕЦ, ЩОТО СПРЯХА ДА ГИ ПЛАЩАТ. А БРЕ, ОТКЪДЕ ПАРИ И ЗА ТЯХ! ЖЕНА МУ СТОЕШЕ БЕЗ РАБОТА ВЕЧЕ ГОДИНИ, А ВАКСАТА ПАСЕШЕ МЕСТНАТА ЧАРДА СРЕЩУ ДВУЛЕВКА НА ЧЕТИРИ СЕДМИЦИ ЗА ГОВЕДО. И КОЛКО БЯХА ОБЩО БИВОЛИЦИТЕ И КРАВИТЕ В СЕЛОТО! ЕДВА ЧЕТИРИДЕСЕТ... С ДЕТСКИТЕ И СОЦИАЛНИТЕ НА АНЕТКА, С МЪКА ГИ СБИРАХА ОКОЛО ДВЕСТА ЛЕВА МЕСЕЧНО. ОТ ТЯХ ЗА КОЕ ПО-НАПРЕД, ДАЖЕ ЗА ЦИГАРИ НЕ СТИГАХА...

ПОЧЕТНО ОТЛИЧИЕ

МИЛЕН ЦАНКОВ – „ТОК ЗА ЕДНА НОЩ“

"ВЪРТЕЛ НЕ МИ Е ПРАВИЛ, АЛЕКСИ! АКО ОСТАНЕСЕ ЗАЛЪК, ЯДЕШЕ, АКО НЕ ХАРТИСАШЕ, ДУМА НЕ ОБЕЛВАШЕ. ПЪК ТО, МАНДЖАТА, КОГА Е СТИГАЛА, СЯКАШ НА ВСЯКО ЯДЕНЕ НЕ ОМИТАМЕ ДО ТРОХА МУШАМАТА... А АЛЕКСИ СЕ СМЕЕШЕ, ИЗМЪКНЕСЕ НА УЛИЦАТА, СЛЕЗЕШЕ КЪМ КРЪЧМАТА, А ТАМ ВСЕ НЯКОЙ Я ВАФЛА ЩЕ МУ КУПИШЕ, Я МРЪВКА ИЛИ КОМАТ ХЛЯБ ЩЕ МУ ДАДЕШЕ... ДОБРО ДЕТЕ БЕ, АЛЕКСИ! МАСРАФЪТ МУ БЕ НИКАКЪВ!.." - ПРОЗЯ СЕ ВАҢГО И ПОПРИБРА ВАТЕЦКАТА ОКОЛО КРЪСТА СИ.

КИРПИЧЕНАТА ИМ КЪЩА БЕ ПОСЛЕДНА НАВРЪХ БАИРА ПО ПОСОКА НА ГРАДА. ЗАТУЙ ЛИ, ОТ ДРУГО ЛИ, АМА ОТКАКТО СЕ ПОМНЕХА ТУК, ВЯТЪРЪТ ВСЕ ПОДВЯВАШЕ. ОТ НЕГО СЕ БЯХА СЪСУХРИЛИ НА ЧИРУСИ, САМО КОСТИ И ЖИЛИ БЯХА ОСТАНАЛИ. "НЕ Е ОТ ВЯТЪРА, ВАҢГО, АМИ ОТ ПРАЗНАТА ТЕҢДЖЕРА. ПЪЛЦИ Я С МРЪВКИ ВСЕКИ ДЕН И ЩЕ ВИДИШ КАК ЩЕ ЛЪСНЕМ КОСЪМА!" - ГНЕВЕШЕ МУ СЕ АҢЕТКА.

ЖЕҢСКИ ПРИКАЗКИ, САМО ПЛЯВА, АЙ СИКТИРИ!.. ЗНАДЕШЕ ВАҢГО ОТ ЩО СОПОЛАНКОВЦИТЕ МУ БЯХА ЗАПРИЛИЧАЛИ НА ВЪРБОВИ ПРЪЧКИ, АМА ЩО ДА ЧИҢЕ В ТОВА СЕЛО! ЕДИҢСТВЕҢОТО, КОЕТО МУ ИДЕШЕ НА АКЪЛА, БЕ ДА СИ ВЗЕМЕ ГЕГАТА, ПА НАКЪДЕТО МУ ВИДЯТ ЗЪРКЕЛИТЕ... НЕ БЕ ОБАЧЕ ОТ ТОЗИ СОРТ МЪЖЕ ТОЙ, КАТРАН ЧЕРНА МУ БЕ КОЖАТА, ПО ТАЗИ ПРИЧИНА ГО ПРЯКОРОСАХА НА ВАКСАТА, НО СЪРЦЕТО МУ БЕ СЪЩИҢСКИ ЯБЪЛКОВ ЦВЯТ - КРОТКО, БЛАГО И ВЯРҢО. И КЪДЕ ДА ХУКНЕ, ЗА ТАКИВА КАТО НЕГО СВЕТЪТ БЕ КОЛКОТО СЕЛСКИ ПЛОЩАД, КЪДЕТО И ДА ХОДИ, КАКТО И ДА ЗАҢИЧА, ПО-ДАЛЕЧЕ ОТ НОСА СИ НЯМАШЕ НИ ДА ВИДИ, НИ ДА РАЗБЕРЕ...

В СЕЛОТО ДОЛУ ТУК-ТАМ ЛЪСНАХА КРУШКИ. БАВЕШЕ СЕ НЕЩО ОТ ГРАДА ЛИҢЕЙКАТА С АЛЕКСИ. ЗВЕЗДИТЕ ВЗЕХА ДА РАЗПУКВАТ ЕДНА СЛЕД ДРУГА НА НЕБЕТО И АҢЕТКА СИГУРҢО ВЕЧЕ БЕШЕ НАКАМАРИЛА ДЕЦАТА ВЪРХУ ЛЕГЛОТО. А И КАКВО ДРУГО ДА ГИ ПРАВЕШЕ В ТЪМҢОТО! НАСРЕД СТАЯТА БЯХА ОСТАВИЛИ КОВЧЕГА НА АЛЕКСИ. НАПРАВО ВЪРХУ ПРЪСТЕҢИЯ ПОД. ГРЯХ-НЕГРЯХ, ТОВА Е, БЕЗ СТОЛОВЕ Я КАРАХА.

ПОЧЕТНО ОТЛИЧИЕ

МИЛЕН ЦАНКОВ – „ТОК ЗА ЕДНА НОЩ“

СТЪПКА ВАНГО ФАСА ПОД СЕБЕ СИ. ПОКОЛЕБА СЕ И ЗАПАЛИ ДРУГА ЦИГАРА. ЗАМИСЛИ СЕ. КАКВО ЩЯХА ДА ПРАВЯТ С АЛЕКСИ БЕЗ ТОКЪ ДОРИ СВЕЩИ НЯМАХА ВКЪЩИ. И КАК ЩЯХА ДА ИЗКЪПЯТ С ДЪЕТКА СИНА СИ В МРАКА? И КАК ОЩЕ ЩЯХА ДА ГО ОБЛЕКАТ, ДА ГО НАГЛАСЯТ В КОВЧЕГА И ИЗОБЩО, КАКВА ЩЯХА ДА Я ВЪРШАТ КРАЙ ПОКОЙНИКА ПРЕЗ ЦЯЛАТА НОЩ БЕЗ ДА МОГАТ ДА ВИДЯТ ДОРИ ОЧИТЕ СИ! НАЙ-МНОГО ТОЙ ДА ОТВОРИШЕ ВРАТИЧКАТА НА ПЕЧКАТА, ТА ПОЧЕ ДА ПРЪСКА СВЕТЛИНА ПЛАМЪКЪТ В СТАЯТА... ИНАЧЕ НЯМАШЕ ДА СМЕЯТ И ДА ПОМРЪДНАТ, ЗНАЕШ ЛИ КАКВО МОЖЕШЕ ДА СЕ СЛУЧИ, НЕ ДАЙ СИ БОЖЕ, НЯКОЕ ОТ ДЕЦАТА ИЛИ ОТ ТЯХ ДВАМАТА С ДЪЕТКА, ТОКУ ВЗЕМЕШЕ ДА СЕ ПРЕПЪНЕ ИЛИ ДА СЪПИ ПО ПОГРЕШКА В КОВЧЕГА... ПЛЮ В КРАКАТА СИ ВАНГО И СЕ ПРЕКРЪСТИ. ПУСТА МУ И ГЛАВА, КАКВИ ЩУРОТИИ Й ИДЕХА САМО!..

ЗАБРЪМЧАХА ДВЕ КОЛИ ИЗОТДОЛУ. ЛИЦЕЙКАТА И ЖИГУЛИТО НА КМЕТА ПАНАЙОТ. ФАРОВЕТЕ ИМ ОСВЕТИХА ЗА МИГ ВАНГО И ПОСЛЕ ПАК ЗАРОВИХА СВЕТЛИНИТЕ СИ В КАМЕНИСТИЯ ТРОШЛЯК ПРЕД ТЯХ. ВАКСАТА НАПЛЮМЧИ ЦИГАРАТА С ДВА ПРЪСТА, УГАСИ Я И Я ПРИБРА В ДЖОБА НА ВАТЕНКАТА. ЩЕШЕ ДА СИ Я ДОПУШИ ДО АЛЕКСИ ПО-КЪСНО... НЯКОЙ ИЗХЛИПА ЗАД НЕГО. ОБЪРНА СЕ. ДЪЕТКА. СТОЕШЕ КАТО ВАРОСАНА НА ПРАГА НА ВРАТАТА. И НИ НАПРЕД, НИ НАЗАД СЪПКА СЪПЯШЕ. ИЗЗАД НЕЯ НАДНИЧАХА ДВЕ-ТРИ ЧОРЛАВИ ГЛАВИ.

- ХА, ПРИБЕРИ ГИ, ДЕ! ЩЕ ИЗСТИНЕ СТАЯТА... - ПОДВИКНА СЪРДИТО ВАНГО. ДЪЕТКА НАТЪПКА ДЕЦАТА В ТЪМНОТО ЗАД СЕБЕ СИ, НО НЕ ПОМРЪДНА ОТ ПРАГА. ВАНГО ПАК ХВЪРЛИ ЕДНА ХРАЧКА В СНЕГА И ЗАСЛИЗА КЪМ КОЛИТЕ ПРЕД ПОРТАТА.

- ДОБЪР ВЕЧЕР, КМЕТЕ! - ПОЗДРАВИ ТОЙ И СЕ НАСОЧИ КЪМ ЛИЦЕЙКАТА.

- ЧАКАЙ, ЩЕ ТИ ПОМОГНА... - РЕЧЕ МУ ПАНАЙОТ И ГО ПОСЛЕДВА.

ДВАМАТА ИЗТЕГЛИХА НОСИЛКАТА С АЛЕКСИ ОТ ЛИЦЕЙКАТА И Я ПОЧЕСОХА КЪМ КЪЩИ.

- ВНИМАВАЙ, КМЕТЕ! КАМЪК ИМА ОТПРЕДЕ ТИ... - ОБАДИ СЕ ВАНГО, КАТО ВЛЯЗОХА В ДВОРА. - КРАЙ ЧЕШМАТА СНЕГЪТ ПЪК СЕ Е ИЗТРИЛ, ГЛЕЙ ДА СЕ НЕ ХЛЪЗНЕШ В КАЛТА!

ПОЧЕТНО ОТЛИЧИЕ

МИЛЕН ЦАНКОВ – „ТОК ЗА ЕДНА НОЩ“

- НЕ МЕ МИСЛИ ТИ МЕНЕ, АМИ ЗЯПАЙ В КРАКАТА СИ... - ИЗПУХТЯ СЪРДИТО ПАНАЙОТ. - ТЕЖИ МОМЧЕТО ТИ, ВАКСА, УЖ ВСЕ СТЕ ГЛАДНИ, А РЪЦЕТЕ МИ ИЗТРЪПНАХА...

- КОКАЛЪТ МУ Е ЕДЪР, ЕЙ, ЗАТУЙ ТЕЖИ, НЕ ОТ ДРУГО - КРОТКО ОТВЪРНА ВАҢГО.

АНЕТКА ГИ СРЕЩНА, ПАДНАЛА НА КОЛЕНЕ. ЦЕЛУНА НОСИЛКАТА, ПОСЛЕ СЕ ВТУРНА ДА ПОМАГА ОТКЪМ СТРАНАТА НА КМЕТА.

- ТИ, МЕНЕ, МЕ ОСТАВИ. АМИ ЗАПАЛИ ЛАМПАТА... - СОПНА Й СЕ ТОЙ И ПОДВРЯ ПОД НОСИЛКАТА КОЛЯНО, ТА ДА ОЛЕКНЕ МАЛКО НА ПРЪСТИТЕ МУ. - ПОБЪРЗАЙ, ЧЕ ЩЕ ГО ИЗПУСНЕМ!..

- АМА, КМЕТЕ! КАКВА ЛАМПА, НАЛИ ЕЛЕКТРИКАТА НИ СПРЯХТЕ... - ПРИПЛАКА АНЕТКА.

- ПУСКАЙ ТОКА, ЖЕНО, ЩОМ ТИ КАЗВАМ... НЕ МЕ КАРАЙ ДА ПСУВАМ ПРЕД МЪРТВЕЦА! - НАСТРЪХНА КМЕТЪТ. - ВЪРЗАХМЕ ВИ ЖИЦИТЕ... ЗА ТАЗИ НОЩ САМО!

- КАКВО ЧАКАШ, МА! НЕ ЧУ ЛИ ЧОВЕКА! - ДОДАДЕ ОТ УВАЖЕНИЕ КЪМ КМЕТА ВАҢГО.

АНЕТКА СЕ ШМУГНА С ПЪРГАВИНАТА НА БЯЛКА ВЪТРЕ. ВАҢГО ВИДЯ КАК СЪКЛАТА НА ПРОЗОЦЕРА ЗАИСКРИХА В ЖЪЛТО И ОЧИТЕ МУ СЕ НАСЪЛЗИХА. ОТ РАДОСТ ЛИ, ОТ МЪКА ЛИ, И ТОЙ НЕ ЗНАЕШЕ! "УРААА!" - ПИСНА ДЕТСКИ ГЛАС ОТВЪТРЕ, ПОСЛЕ ЗАХВАНА ТОПУРДИЯ СЯКАШ НЯКОЙ СЕ ОПИТВАШЕ ДА РАЗКОВЕ КЪЩАТА И ОТ ЧЕТИРИТЕ Й ЪГЛИ ЕДНОВРЕМЕНО.

- ЩЕ ГИ УБИЯ ТИЯ ЗВЕРОВЕ! - ИЗБЪРБОРИ БЪРЗО ВАҢГО, ЗАСРАМЕЧ СЯКАШ САМ ОТ СЕБЕ СИ ОТ НЕЩО И ИЗВИКА. - АНЕТКЕ!..

ОТ СТАЯТА ОТЕХТЯ ПЛЕСНИК И ВСИЧКО ЗАТИХНА. ВАКСАТА И КМЕТЪТ ВНЕСОХА АЛЕКСИ. ВЪТРЕ ДЕЦАТА СЕ БЯХА НАКАМАРИЛИ ДО ЕДНО НА КРЕВАТА И СЕ КОКОРЕХА В НОСИЛКАТА.

- ИСКАМ ДА ЯМ! НЯМА ЛИ ДА ЯДЕМ ТАЗИ ВЕЧЕР? - ПОПИТА НАЙ-МАЛКОТО ОТ ТЯХ И ТРЪГНА ДА ОТХЛУПВА ТЕНДЖЕРАТА ВЪРХУ ПЕЧКАТА.

ПОЧЕТНО ОТЛИЧИЕ

МИЛЕН НАНКОВ – „ТОК ЗА ЕДНА НОЩ“

- ЕЙ, СЕГА ТИ ИЗВАДИХ ЧЕРВАТА! - ПРОСЪСКА АНЕТКА И ТО СКОЧИ ОБРАТНО НА КУШЕТКАТА.
КМЕТЪТ СЕ УСМИХНА.

- ЩЕ НИ ИЗВИНЯВАШ, БАЙ ПАНАЙОТЕ! - РЕЧЕ ВАНГО И СЕ ПОЧЕСА ПОД МИШНИЦАТА.

КМЕТЪТ СЕ СЕ ПНА, ИЗГЛЕДА ГО, ИЗМОРМОРИ ЕДНО "БОГ ДА ПРОСТИ, АЛЕКСИ!" И ИЗЛЕЗЕ ПРЕД КЪЩАТА. ВАКСАТА И ЖЕНА МУ ВДИГНАХА ТЯЛОТО НА АЛЕКСИ И ГО ПОЛОЖИХА В КОВЧЕГА. ЩЯХА ДА ГО МИЯТ, КАТО СИ ЗАМИНЕСЕ ПАНАЙОТ. ВАНГО ВЗЕ НОСИЛКАТА И ИЗЛЕЗЕ. ОТВЪН ГО ЧАКАШЕ КМЕТЪТ.

- БЛАГОДАРСКО, КМЕТЕ! - РЕЧЕ ТОЙ И МУ Я ПОДАДЕ.

- САМО ЗА ЕДНАТА НОЩ, ВАНГО! НЕ ГО ЗАБРАВЯЙ... - ПРЕГЪРНА ГО НЯКАК СКОВАНО СЕЛСКИЯТ ПЪРВЕЦ, ПОЕ С ЕДНА РЪКА НОСИЛКАТА И ЗАСЛИЗА С НЕЯ КЪМ ДВЕТЕ КОЛИ.